STRĂINUL

de Mircea Pricăjan

Cristinei, din nou.

Cred că asta e ultima poveste pe care o încredinţez hârtiei; şi nici măcar nu e o poveste cu adevărat! Luaţi-o ca o mărturisire, dacă doriţi.
Luna trecută am intrat în cea de-a şaptea decadă a vieţii mele şi, cea mai mare parte din aceşti ani, mi-am câştigat pâinea scriind. Să ne înţelegem, n-am avut parte de mese copioase sau de ospeţe de pe urma acestei ocupaţii; în România a avea succes nu înseamnă a fi citit de cât mai mulţi oameni şi, deci, a face vânzări din care să trăieşti apoi regeşte. Cred că au existat doar vreo doi-trei scriitori care să poată face asta şi ei au trăit în perioada interbelică. Alta e situaţia acum. A avea succes înseamnă a aduna cât mai multe cronici favorabile şi a fi cunoscut în cât mai multe cercuri literare... chiar şi acolo unde nu eşti bine văzut. Important este să fii văzut! Am scris treizeci de romane şi am adunat în trei volume peste o sută de povestiri. Am luat Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză în 1990, iar anul trecut mi s-a acordat din partea aceeaşi organizaţii premiul pentru întreaga activitate. Sunt membru al multor organizaţii literare; am făcut parte din jurii la atât de multe concursuri literare că nici nu le mai ştiu numărul. Dacă aţi cumpărat măcar o dată revista *România literară,* precis aţi citit un articol semnat de mine; până nu demult am făcut parte din colectivul redacţional al acestei reviste. Chiar şi aşa, nici unul dintre romanele mele nu au intrat în manualele de literatura română. A fost un întreg scandal când au vrut să introducă unul („Calea rătăcită” – al treilea roman pe care l-am scris); reprezentanţii Bisericii au sărit până la cer că e o blasfemie acea carte, autorii manualului susţineau că e, totuşi, o capodoperă (mi-a plăcut, în special, acest calificativ; dacă nu ştiţi, noi, scriitorii, suntem foarte egocentrici), după care a intervenit Ministerul Educaţiei Naţionale şi a pus piciorul în prag: romanul nu va fi inclus în manualul de clasa a IX-a şi va fi înlocuit cu un altul, scris de un coleg de breaslă care, din păcate, a murit. Nu pot spune că m-a afectat această păţanie. Ştiu că orice autor inclus în programa de învăţământ e, mai devreme sau mai târziu, condamnat să fie urât de către elevi. Nici mie nu mi-a plăcut să citesc la

comandă; de ce le-ar plăcea elevilor de acum? Când ţi se cere să faci ceva, rareori îţi mai spui că, totuşi, poate-ţi va plăcea s-o faci. Ideea e că din manuale sigur nu mă recunoaşteţi. Sunt o celebritate neştiută de nimeni. Cărţile mele se distribuiau înainte de Revoluţie doar între prieteni. A trebuit să aştept răsturnarea regimului să-mi văd un roman în vitrina unei librării. Şi acolo a stat preţ de luni bune! Cred că încă puteţi găsi la librăria din apropierea voastră ultimul meu roman, „Soarele s-a stins". Romanul acesta a apărut în urmă cu trei ani.
Nu are rost s-o mai lungesc. Sunt conştient că trăim într-o lume a vitezei, a ştirilor pe teletext şi a filmelor pe DVD (pe care le poţi întrerupe când îţi doreşti şi le poţi continua mai târziu), ştiu, deci, că trebuie să fiu scurt când vă povestesc această întâmplare. Totuşi, vă anunţ de pe acum că nu mă voi putea lepăda de anumite digresiuni; după cincizeci de ani în care n-am făcut decât să caut să fiu cât mai exhaustiv, e greu acum să expediez acest subiect (şi am încredinţarea că e cel mai important subiect din câte am avut până acum ocazia să abordez) în câteva pagini. Dar trebuie să încerc. Vreau ca povestirea asta să ajungă la cât mai mulţi oameni. De data asta nu mă interesează aprecierile critice! De data asta vreau cititori neavizaţi... vreau acei cititori care se pot lăsa vrăjiţi, singurii care gustă întreaga dulceaţă sau amăreală a unei bucăţi literare. Credeţi-mă, aceştia înţeleg cel mai bine mesajul. N-ar putea să pună degetul pe el, dar îl simt şi-i tulbură multă vreme după ce au terminat de citit o povestire. M-am săturat de disecţii de morgă; vreau să simt că trăiesc măcar în această ultimă pulsaţie de viaţă.
Cele care urmează s-au petrecut acum cinci săptămâni. Tocmai terminasem de scris romanul care mă ţinuse în casă ultimii doi ani şi jumătate. „Străinul", se cheamă şi are într-adevăr o anume legătură cu cartea lui Camus. Se axează tot pe teama faţă de străin, faţă de necunoscutul pe care el îl aduce. N-am să vă spun prea multe despre acest roman. În momentul acesta se află sub tipar. Cred că va apărea luna viitoare. Vă spun doar că m-am simţit cum nu se poate mai uşurat când am închis mapa cu dactilograma. Romanul acesta mă consumase mai mult ca oricare altul. Cât timp am lucrat la el, n-am fost în stare să merg mai departe de ABC-ul din colţ. Mă legau parcă nişte corzi de oţel de maşina aceea de scris. Era un sentiment electrizant, extrem de plăcut, dar care, de la o vreme, a început să mă sâcâie. Mă simţeam propriul meu prizonier. Dependenţa aceasta cred că a luat naştere din cauza dispariţiei soţiei mele. Antonia, Tony cum îi spuneam eu, a murit nu cu mult înainte să încep eu lucrul la „Străinul". Văzându-mă singur, mi-am focalizat întreaga atenţie asupra acestui roman. Am intrat de bună voie în celulă, am încuiat uşa şi am aruncat cheia afară pe geam. După cum am spus, la început a fost o aventură plăcută, aveam cu ce îmi umple timpul, gândurile mi se îndreptau într-alte direcţii decât la momentele pe care le-am petrecut împreună cu Tony. Problema a apărut când mi-am dat seama că nu mă pot opri, că trebuie să închei manuscrisul cu orice preţ, că doar aşa voi putea scăpa din celulă. Romanul era tunelul pe care-l săpam şi fiecare pagină pe care o scriam însemna câţiva centimetri făcuţi spre lumina soarelui. Travaliul mi s-a părut interminabil. Şi cred că aşa vi s-ar părea şi vouă, dacă v-ar spune cineva că vă veţi recăpăta libertatea doar după ce veţi scrie o mie de pagini – pentru că la această cifră am ajuns într-un sfârşit. Vă puteţi închipui, aşadar, uşurarea pe care am simţit-o când detenţia mea s-a încheiat!
Am început să dansez prin cameră. Am scos din frigider sticla de şampanie pe care o ţineam acolo de câteva luni bune şi am băut până ce n-am mai ştiut de mine. Eram atât de fericit, că am început să strig. Nu ştiu dacă m-au auzit vecinii – trebuie să mă fi auzit, fiindcă strigam din toată puterea –, în orice caz, n-am primit nici o reclamaţie. Într-un sfârşit, m-am prăbuşit pe pat şi mi-au dat lacrimile. Era pentru prima dată când Tony nu era cu mine să sărbătorim terminarea unui roman. Am plâns în hohote, dezlănţuit, nepăsându-mi dacă suspinele-mi

puteau fi auzite şi de alţii, aşa cum nu-mi păsase dacă deranjam pe cineva cu strigătele de bucurie. În cele din urmă, am adormit şi am visat-o pe Tony. Era mai frumoasă ca niciodată. Mă felicita.
A doua zi, conform unui alt obicei, am strâns toate hârtiile ce-aveau legătură cu romanul deja încheiat, le-am pus într-un sertar şi am desfăcut un nou top de hârtie. Am luat prima coală din teanc şi am hrănit maşina de scris cu ea. În capul paginii mi-am scris numele. Am lăsat patru rânduri libere pentru titlu şi am aşteptat să aud în minte primele propoziţii. Între romane, scriu de obicei povestiri de cinci-şase pagini, pentru a mă destinde. Un fel de genoflexiuni dinainte de următorul maraton. Mă frământa de mai multă vreme o idee nu într-atât de complexă încât să ceară o desfăşurare epică de amploarea unui roman şi în acea zi aveam de gând să-i dau voie să existe. Numai că nici un cuvânt nu mi-a venit. Am stat în faţa maşinii de scris, cu degetele deasupra clapelor, gata să mă avânt asupra lor când aş fi auzit acel cuvânt magic de început, preţ de câteva ore. După care m-am lăsat pe spătarul scaunului şi am răsuflat din greu. Am început să analizez idea din nou şi am ajuns la concluzia că nu mai suna atât de strălucită. Nu te poţi baza niciodată pe-o idee care pare nemaipomenită. O astfel de idee dă de-obicei naştere unei povestiri factice, prost fardate. Dar de data aceasta crezusem că trebuie să fie altă situaţie. Aveam drept exemplu romanul pe care tocmai îl încheiasem şi care pornise tot dintr-o astfel de idee ce-mi venise gata dospită, rotundă şi bine mirositoare.
Trei zile după aceea încă nu reuşisem să găsesc formula de început şi mă gândeam serios să abandonez ideea. Dar ce-avem să fac, atunci? Toată ziua nu mă gândeam decât la subiecte de povestiri şi nimic nu strălucea prin ceaţa din mintea mea. Eram secat. Eram pustiu.
Apoi mi-am adus aminte ce medicaţie foloseam împotriva acestei boli înainte; fiindcă suferisem şi înainte de „blocajul scriitorului”. Ieşeam în oraş într-o plimbare, observam cu atenţie mişcarea din jurul meu şi, când mă întorceam acasă, duceam în desagă cel puţin trei-patru subiecte cu şanse de reuşită. Cele mai multe dintre povestirile pe care le-am scris şi care au apărut în cele trei volume de care aminteam la început au luat naştere în felul acesta. La naiba, până şi cinci dintre romane şi-au aflat începutul într-o astfel de plimbare. „Misiunea muza”, o numea Tony şi râdea apoi cu poftă. Da, de o nouă „Misiune muză” aveam nevoie, hotărât, numai asta mă putea scăpa. Stătusem prea multă vreme în casă, încercând să-mi croiesc drum spre lumină, încât uitasem că există şi altceva în afara celulei mele. Acum era momentul să redescopăr lumea.
Probabil că vă întrebaţi de ce ţineam morţiş să încep din nou lucrul, când ştiam că de-abia ieşisem la liman dintr-o încâlceală ce-mi răpise doi ani şi jumătate. Încercaţi să vă puneţi în locul meu. Un bătrân ce tocmai împlinise şaptezeci de ani, trăind singur de aproape trei ani, un bătrân nu chiar atât de străin de mizantropie, care-şi află singura plăcere în scris, o plăcere chiar şi atât de chinuitoare cum se dovedise scrierea „Străinului”, un bătrân fără prieteni, conştient că trebuie să-şi umple cu ceva timpul, dacă nu vrea să cadă în senilitate şi în starea vegetativă pe care această o aduce... Având acest portret în faţa ochilor, spuneţi-mi ce v-aţi fi aşteptaţi să fac!
N-am stat pe gânduri nici o clipă. Era trecut de amiază, timpul cel mai bun pentru o „misiune” ca a mea, fiindcă atunci ieşeau de la serviciu cei mai mulţi şi muza putea sări din mai multe direcţii. M-am încălţat, mi-am luat ochelarii de soare şi mi-am înşfăcat umbrela – doar pentru că simţeam nevoia să ţin ceva în mână, pentru că altfel soarele strălucea pe un cer fără urmă de nor. Am ieşit din casă cu o strângere de inimă. Ultima dată când pornisem într-o astfel de excursie nu fusesem nevoit să încui uşa; Tony era acolo s-o facă ea însăşi. Când am răsucit cheia în yală a trebuit să-mi şterg cu dosul palmei o lacrimă ce scăpase din ochiul stâng fără consimţământul meu.

Partea bună a faptului că, după cincizeci de ani de scris şi după atâtea cronici bune şi atâtea premii, nimeni din publicul larg nu te cunoaşte, e că ai libertatea să ieşi din casă când doreşti şi să faci ceea ce-ţi poftește inima – tocmai pentru că nimeni nu te recunoaşte. Am citit în revistele pe care un prieten mi le trimite periodic din SUA că marele calvar al scriitorilor la ei e să se arate în public. Nu, domnule, măcar din punctul ăsta de vedere, noi putem sta liniştiţi. Cred că nu m-ar recunoaşte nimeni nici de-aş merge pe stradă cu ultimul meu roman întors la coperta a patra în mână, acolo unde se poate vedea o fotografie color destul de reuşită. Şi nu m-ar recunoaşte dintr-un motiv cât se poate de meschin: pentru că nu le pasă. Îţi dai seama de asta imediat ce priveşti mai atent.
Nu vă ascund că primul drum pe care l-am făcut a fost la librăria cea mai apropiată. Se află la parterul unui bloc cu zece etaje, într-o cameră puţin mai mare ca propria mea sufragerie. E, totuşi, destul de bine aprovizionată. Poţi fi sigur întotdeauna că o să găseşti ultimele apariţii acolo. Şi poţi fi la fel de sigur că le găseşti tot acolo şi după unu sau doi ani, nu trebuie să te grăbeşti. Unele cărţi sunt mai ieftine decât la anticariate, vă spun, tocmai pentru că a trecut atât de mult timp de când se odihnesc pe rafturi că preţul iniţial nu mai înseamnă astăzi decât un covrig cu sare. Vânzătoarele ştiu despre cărţile pe care le vând la fel de multe câte ştiu eu despre chirurgia estetică. Însă, cel puţin, mă recunosc pe mine.
—Bună ziua, domnule Gruiu! mi-a urat cea mai în vârstă dintre ele de-ndată ce-am intrat pe uşă.
Când lucrezi într-o librărie, chiar dacă nu ştii mai nimic despre edituri şi ediţii, despre autori şi despre bibliografia lor, ştii măcar să recunoşti în omul care-ţi calcă pragul odată pe săptămână (poate singurul care face treaba asta) autorul unor cărţi pe care ţi-au căzut ochii şi chiar întâmplător.
—Bună ziua! am răspuns şi eram convins că vocea mi-a sunat ciudat. Bună ziua! am spus încă o dată, întorcându-mă şi spre cealaltă vânzătoare, întrucâtva mai tânără, doar pentru a avea prilejul să scap de răguşeală – să-mi curăţ gâtul în felul acela hârcâit îmi repugnă –; nu mai vorbisem cu voce tare de foarte multă vreme.
—Vă putem ajuta cu ceva?
„Nu mă face să râd!”, i-am răspuns în gând.
—Nu, cred că mă descurc şi singur, am preferat să zic, politicos, cu voce tare.
Nu m-am îndreptat prima dată către raftul cu cărţile mele. Am mers spre cel rezervat de editura Humanitas. Am scanat dintr-o privire rapidă cărţile expuse (nimic nou), după care mi-am spus că acum nu era prea bătător la ochi să merg să-mi verific propriile cărţi.
Raftul se găseşte undeva în fundul încăperii. Lumina bate destul de bine acolo şi copertele (de altfel, nu prea inspirate) sunt puse în valoare mai mult decât ar merita. Dacă ţin bine minte, m-am certat întotdeauna cu editorul când venea vorba despre ilustraţia copertei. Şi niciodată nu am avut câştig de cauză. Se aflau acolo ultimul meu roman, „Soarele s-a stins”, şi altele două ceva mai vechi. M-am grăbit să număr câte bucăţi erau şi n-am fost deloc surprins să constat că erau tot atâtea ca şi ultima dată când le numărasem. Hotărât lucru, aveam să mor un ilustru necunoscut!
—Ştiţi, domnule Gruiu, s-a apropiat de mine vânzătoarea mai tânără, mă gândeam să citesc o carte scrisă de dumneavoastră. Cu care credeţi că ar trebui să încep?
Întrebarea m-a luat prin surprindere. Dacă eşti un scriitor şi prietenii tăi ştiu asta (pentru că sunt alţii care habar nu au), singurul lucru despre care nu eşti întrebat este ce carte de-a ta le-o recomanzi. Cel mai adesea eşti întrebat dacă mai scrii – şi atât! Ca şi când doar pentru că-ţi sunt prieteni sunt absolviţi de corvoada lecturii unor cărţi atât de groase.
Am zâmbit larg şi am răspuns:

—Cred că orice scriitor ar spune că ultimul e cel mai bun, şi la fel spun şi eu, numai că ultimul de-abia l-am terminat şi încă n-a ajuns pe masa nici unui editor (dar ştiam că Gheorghe Vasiloiu de-abia aştepta să-l citească – el e singurul la care mă pot gândi care chiar mi-a citit cărţile dintr-un alt interes decât pentru a scrie o cronică; bineînţeles, la mijloc e şi profitul, atâta cât e el, pe care-l scoate ca editor, dar asta e altă poveste), aşa că vă recomand acesta! – Am ridicat „Soarele s-a stins” şi i l-am înmânat.
—Mulţumesc foarte mult, a spus şi deja mă-ntrebam dacă-mi luasem pixul cu mine, aşteptându-mă să mi întindă cartea să i-o semnez, dar în momentul următor a aşezat-o înapoi în raft şi s-a îndepărtat.
„Amabilitate de vânzătoare”, mi-am spus, cu buzele dezumflate.
În clipa următoare am observat ceva ce mi-a distras atenţia de la gestul vânzătoarei.
De dincolo de geamul vitrinei, se uita la mine – eram convins că se uită *chiar* la mine – un bărbat. Nu era foarte solid; trecut probabil cu puţin de treizeci de ani, era destul de înalt şi avea un ciuf de păr care striga cu disperare după o baie cu şampon. De unde mă aflam putem vedea penele atârnând de şuviţele lui uleioase şi negre. Avea faţa acoperită de-o barbă de câteva zile şi privirea – da, aceasta mă făcuse să uit de vânzătoare – privirea pătrundea parcă până în măduva minţii mele. Era ceva hipnotic în felul în care mă privea. Simţeam că n-aş putea să-mi mişc nici măcar degetul mic dacă aş încerca.
„Iată un bun subiect”, mi-am spus.
Şi, înainte să-mi dau seama, bărbatul a dispărut din faţa vitrinei. Nu ştiu cum s-a întâmplat asta, probabil când am clipit mai mult decât trebuia, dar a dispărut atât de repede că ai fi spus că s-a volatilizat în aer, asemenea unei fantome, sau asemenea unui vampir cu puteri preternaturale.
În urma acestei apariţii a rămas doar sâmburele unei idei. Simţeam ceva crescând, luând formă, desprinzându-se de restul faptelor banale care mă înconjurau, şi toate astea se întâmplau în acea parte a creierului meu care, pentru cincizeci de ani, fusese responsabilă cu gestaţia ideilor ce-au rezultat într-un final în romanele şi în povestirile deja publicate. Ştiam asta la fel de bine cum ştiam că Tony era moartă.
Am ieşit imediat din librărie cu gândul să-mi continuu plimbarea. Trebuia să analizez ideea, să-mi dau seama câte şanse de supravieţuire avea. Bărbatul acela mă impresionase profund, privirea lui fusese ceva ce nu aş fi reuşit niciodată să exprim în cuvinte, ştiam asta, dar eram convins că puteam născoci ceva care să aibă în centru ca imagine simbolică acea privire.
Probabil că se făcuse ora patru după-amiaza, căci soarele mai coborâse de la zenit spre apus. Străzile începuseră să se cureţe de copii şi să se umple de adulţi, fiecare întorcându-se acasă de la slujbă. Traficul se intensificase. Am văzut mai multe taxiuri decât eram obişnuit să văd. Staţiile de tramvai şi de autobuz erau aglomerate. Nimeni nu mai avea răbdare. Am surprins o femeie murmurând o înjurătură printre buzele deasupra cărora se observa cu uşurinţă umbra mustăţii când autobuzul în care voia să urce n-a oprit. Altcineva a strigat aceeaşi înjurătură şi a luat-o la fugă după autovehicul. În curând, însă, s-a întors şi a început să discute cu femeia.
În staţia de tramvai aglomeraţia nu era chiar atât de mare. Chiar şi aşa, când călătorii au vrut să urce, au descoperit că nu încap cu toţii. Au urmat aceleaşi strigăte, aceleaşi ameninţări ca şi ale călătorilor cu autobuzul. Vatmanul răspundea ceva, dar nu se auzea nimic. De jos, din staţie, se vedea doar că deschidea gura şi că transpira de efort. În cele din urmă, tramvaiul s-a pus în mişcare, hurducăind, lăsând în urmă o ceată de oameni care semăna cu o ciorbă de legume în plină fierbere.
Toată această forfotă numai bine nu-mi făcea. Simţeam că mă pierd, simţeam ideea (*Ideea* – aşa ajunsesem să mă gândesc la ea, cu „i” majuscul) cum se îndepărtează de mine, furată de

acele strigăte, îndepărtată de mirosul transpiraţiei acelor animale care se întorceam la bârlog după o zi de muncă.
M-am tras mai la o parte şi am aşteptat.
În nici zece minute a venit un alt tramvai, ceva mai gol ca cel dinainte, în care au reuşit să urce toţi călătorii. Cred că, dacă mai întârzia vreo cinci minute, oamenii ar fi fost în stare să pornească o revoluţie împotriva companiei de tramvaie. Acela chiar că ar fi fost un subiect de povestire! Ceva de sorginte kafkiană.
O altă problemă s-a rezolvat când a sosit şi autobuzul. De data aceasta, a oprit. Nu ştiu dacă din proprie voinţă, sau blocat de braţele oamenilor care se agăţaseră de el, dar s-a oprit. Au urcat şi aceştia – înghesuindu-se, îmbrâncindu-se, ca şi când ar fi participat la un soi de joc pe viaţă şi pe moarte. Nu sunt sigur, dar cred că am auzit pe cineva strigând: „Au! Mi-ai rupt degetul, nenorocitule! Mi-ai rupt degetul!" Apoi s-au închis uşile şi maşina s-a pus în mişcare. În cele din urmă, s-a făcut linişte.
Când a venit un tramvai şi din direcţia cealaltă, şi când m-am asigurat că era îndeajuns de liber să nu trebuiască să mă înghesui (v-am spus că sufăr de-o formă uşoară de mizantropie? nu suport apropierea altor corpuri!), am urcat. Aveam de gând să merg în parcul muzeului. Întotdeauna când căutam pacea propice meditaţiei, putem să mă bizui pe acel loc. Multe din încâlcelile şi impasurile la care ajungeam cu vreun roman s-au rezolvat acolo. Nu ştiu dacă aţi observat, dar unele locuri poartă pur şi simplu o forţă anume, care acţionează uneori asupra psihicului, uneori asupra fizicului, şi alteori asupra amândurora. Poate e ceva legat de gravitaţie, ca atunci când mergi cu maşina pe o pantă în sus şi ştii că ar trebui să schimbi viteza cu o treaptă mai jos, în schimb motorul te forţează să urci cu una. Nu ştiu. Oricum, parcul din jurul muzeului, pe mine, unul, m-a ajutat mult.
Înainte să ajung acolo, însă, mi s-a mai întâmplat ceva ce trebuie neapărat să amintesc.
Nu erau mulţi călători în tramvai. Muzeul se află aproape în centrul oraşului, acolo unde nu se găsesc decât clădiri vechi, în care nu mai locuieşte nimeni sau dacă locuieşte cineva, atunci sunt bătrâni, pensionari, oameni care nu ies decât odată la două-trei zile după cumpărături. La ora aceea din zi puţini sunt cei care se îndreaptă într-acolo. Cartierele cu locuinţe sunt în cealaltă direcţie. Mi-am găsit până şi un scaun liber şi m-am aşezat fără grabă, fiindcă nu erau alţii în jur care să mi-l ocupe. Când tramvaiul a oprit în staţia următoare, l-am văzut pe bărbatul cu privirea pătrunzătoare din nou. Se afla de partea cealaltă, aşteptând parcă să urce în tramvaiul care să-l ducă acasă. L-am reperat imediat în mulţime de oameni care aşteptau alături de el. Era şi greu să nu-l remarci. Mai cu seamă dacă-l mai văzuseşi o dată. M-am temut să nu mă observe şi el, dar nu părea interesat de tramvaiul în care mă găseam eu. Am răsuflat uşurat şi mi-am plecat privirea în poală, unde mâinile mi se frângeau. „Sunt ca un copil care nu vrea să fie ascultat", mi-am spus şi am încercat să zâmbesc. Nu ştiu dacă am reuşit, nu ştiu dacă a ieşit acel zâmbet la suprafaţă îndeajuns de credibil, dar eu l-am simţit schimonosit, forţat, ofilit.
Nu-mi luasem ochii de la acele mâini zbârcite care, de fiecare dată când le frecam, scoteau un sunet foşnit, pergamentos, când uşile tramvaiului s-au închis şi am pornit către staţia următoare.
Soarele bătea pieziş prin geam şi, chiar dacă nu avea forţa de la amiază, mi-a fost greu să ridic ochii şi să privesc în jur.
Am rămas ca trăsnit când vederea mi s-a clarificat îndeajuns să recunosc în persoana care şedea la două scaune depărtare de mine pe bărbatul cu privirea aceea intrigantă. Am simţit că mi se moaie picioarele şi ştiam că, dacă ar fi trebuit să mă ridic în acel moment, aş fi căzut ca o momâie fără aţe la podea. Mâinile au început dintr-o dată să se frământe şi mai tare, dureros

de tare. Le simţeam reci şi transpirate. Chiar şi aşa, încă produceau sunetul acela uscat. Mi-am ferit imediat privirea.
„M-a văzut, totuşi?!" mă întrebam. „M-a văzut şi de aia a urcat în tramvai?!"
Apoi:
„Când a avut timp să urce?"
Ştiam că nu are nici un sens să mă întreb asta. Răspunsul era simplu. Îmi plecasem ochii în poală, la mâinile mele neastâmpărate, imediat ce-l observasem în staţie şi trecuseră pe puţin trei minute până ce tramvaiul să-şi închidă uşile; avusese, aşadar, destul timp să traverseze şinele şi să urce. Totuşi, explicaţia aceasta, cumva, nu mi se părea plauzibilă. Ştiu că sună scrântit, dar mai plauzibil mi se părea că urcase în acelaşi fel în care dispăruse din faţa librăriei: cât ai clipi, într-o fracţiune de secundă, ajutat de cine ştie ce forţe nepământene, inumane îl animau.
Până să oprească tramvaiul în staţia următoare mi s-a părut că a trecut o eternitate. Nu-ncetam să-mi spun că în clipa următoare aveam să văd umbra bărbatului uscăţiv, dar înalt acoperindu-mă, că aveam să simt mâna lui noduroasă căzându-mi pe umăr asemenea unui ciolan descărnat a cine ştie cărui strigoi venit din tenebre să împartă (*să-şi facă*) dreptate între cei vii. Tremuram din toate încheieturile şi mă puteam considera fericit că legănatul tramvaiului ascundea asta îndeajuns de bine să nu fie bătător la ochi.
Am avut nevoie de toată forţa pe care am putut-o aduna prin simpla voinţă să mă ridic şi să cobor.
Eram încă departe de parcul muzeului, dar n-aş mai fi rezistat în acel tramvai nici măcar un alt minut. Aveam să merg pe jos până acolo. Deşi nu ştiam dacă, odată ajuns, voi mai putea sta liniştit să mă gândesc la acea Idee. Mi se părea că lucrurile se schimbaseră, că ideea nu mi se mai părea chiar atât de strălucită. Era ca şi când chiar subiectul viitoarei povestiri luase conducerea şi mă ducea pe mine în direcţia pe ca o dorea. Nu mai avea nici un farmec.
Se întunecase mai mult decât mă aşteptasem şi era şi mai întuneric pe strada pe care o apucase. De-o parte şi de alta se înălţau clădiri ridicate pe la începutul secolului trecut, cu faţade colorate, cu geamuri înalte, flancate de îngeri din gips. Întotdeauna mi-au plăcut clădirile acestea. Aveau şi nume de rezonanţă. Începeau cu cuvinte ca „palatul", „casa" (având înţelesul de conac, sau cam aşa ceva) sau „clădirea", după care urmau nume străine, conţinând w-uri, y-uri şi alte litere dublate (tt, zz, ee). Trebuie să recunosc că nu o singură dată am fost tentat să scriu o carte numai despre istoria acestor construcţii. Dacă n-am scris-o până la urmă, e pentru că înclinaţia mea este pentru fabulaţie, pentru imaginaţie, nu pentru documentar. Până şi povestirea (mărturisirea) aceasta îmi vine greu s-o scriu. Mă salvează tocmai digresiunile de care vă avertizam la început.
Am cotit la dreapta şi am intrat pe o altă stradă, unde casele nu se mai aridicat atât de sus, dar îşi păstrau semeţia. Cunoşteam câteva persoane care locuiau în case precum acestea şi fusesem invitat să intru de câteva ori. Trebuie să recunosc că am simţit invidie atunci când le-am văzut interiorul. Camere spaţioase, înalte, luminoase, tot ce-ţi poţi dori de la o casă. Nu apartamentele astea înguste, *înghesuite*, reci, impersonale, atât de proletare că-ţi vine să stai toată ziua cu şapca în cap doar pentru a fi în consonanţă cu atmosfera. Multe dintre casele pe care le-am vizitau aveau şemineu, visul meu ascuns încă din copilărie. N-am văzut niciodată să ardă focul în acele şemineuri, dar simplul fapt că ele existau era îndeajuns. Istoria e mai prezentă în aceste case ca oriunde altundeva. Acea istorie de care-ţi face plăcere să-ţi aminteşti, o epocă de prosperitate, de confort, de bună-înţelegere. Nu istoria carcerală, de domiciliu forţat a apartamentelor de bloc.

Aproape că am şi uitat de motivul excursiei mele mergând pe străzile acelea. Aproape că am uitat de bărbatul slăbănog şi înalt. Aproape că am uitat de *privirea* lui.
Dar, când un lucru ţine morţiş să se întâmple, se întâmplă. Nu sunt o persoană care crede în predestinare, dar în cazul acesta am mai aproape de ideea asta ca oricând.
N-a trecut mult până ce să-mi dau seama că sunt urmărit. Şi nu aveam nici un motiv să cred că mă urmăreşte altcineva decât slăbănogul acela, subiectul povestirii pe care aveam de gând s-o scriu.
Aşa cum prinseseră să mi se frământe mâinile de la sine în tramvai, au prins picioarele de data asta să alerge. Treceam pe lângă case fără să le observ arhitectura, fără să-ncerc să-mi imaginez interiorul lor. Gâfâiam de efort şi simţeam transpiraţia stând să iasă prin pori. Deja vederea îmi era viciată ca de-o pâclă translucidă. Imaginile îmi ajungeau într-un fel lichefiate pe retină.
Nu ştiu să apreciez cât timp am fugit astfel, dar trebuie să fi fost destul de mult, din moment ce atunci când m-am oprit – la o distanţă de strada în care am devenit convins că sunt urmărit pe care, de asemenea, nu o pot aprecia – întunericul se lăsase de-a binelea. Eram sigur că, dacă aş fi ridicat ochii spre cer, aş fi putut vedea luna. O observasem cu o seară în urmă şi era plină ca o beşică de porc în care cineva a montat un bec. Transpiraţia îmi ieşise, da, prin pori; îmi şiroia pe tâmple, mi se scurgea de pe păr pe frunte, îmi udase hainele şi-mi dădea o senzaţie puternică de disconfort. De-abia mai trăgeam aer în plămâni. M-am aplecat, sprijinindu-mi palmele pe genunchi, şi am închis ochii. Nu ştiam dacă scăpasem de urmăritor, dar de alergat ştiam că nu mai pot alerga. Alţi o sută de metri şi mi-aş fi dat tot conţinutul stomacului (două sandvişuri cu şuncă, o supă cremă de pui instant şi un pahar de apă minerală) afară.
Când mi-am recăpătat cât de cât controlul, m-am uitat în jur. Nu m-am îndreptat însă de spate. Poziţia aceea mi se părea că mă ajută mult. (Şi nici nu eram convins că aş fi reuşit să mă ridic prea repede: sufăr de lombosciatică de câţiva ani buni şi muşchii au tendinţa că rămână blocaţi în astfel de poziţii!) Strada era pustie. Acest lucru l-am observat prima dată şi m-a bucurat. Chiar dacă nu era o garanţie că îmi pierdusem urma, era un semn că pusesem o distanţă considerabilă între mine şi urmăritor. Putem să-mi mai trag sufletul o vreme.
Curând, însă, o umbră a apărut la colţul din faţa mea al străzii. Era o umbră subţire şi alungită. Umbra bărbatului cu privirea pătrunzătoare.
„Ce vrei de la mine?" l-am întrebat în gând. „Nu ţi-am făcut nimic. Lasă-mă în pace!"
Cu ajutorul forţei pe care ţi-o insuflă sentimentul de frică am reuşit să mă-ndrept mai repede decât mă aşteptam. M-a fulgerat, sigur, o durere prin şira spinării şi prin toţi muşchii ce au legătură cu ea, dar nu aveam timp de asemenea fleacuri. Trebuia să-mi reiau fuga. O voce îmi spunea că, dacă vreau să trăiesc, trebuie să-mi reiau fuga.
Şi am luat-o, într-adevăr, la fugă din nou.
Numai că picioarele nu mă mai ascultau – dacă mă ascultaseră vreodată. Se mişcau încet şi înaintarea mea se asemăna cu acea alergare deznădăjduită din coşmaruri, când ţi se pare că picioarele ţi se afundă în nisip. Eram convins că nu-i va lua mult urmăritorului să mă prindă. El era tânăr, la urma urmelor, iar eu nu eram decât un bătrân obosit căruia îi lipsea antrenamentul. Încercaţi să staţi în casă doi ani şi jumătate şi apoi să vă angajaţi într-o cursă de o mie de metri şi veţi înţelege doar unu la sută din chinul prin care treceam eu. Adăugaţi la asta şi vârsta mea şi... N-am participat la război (am scris în schimb o carte pe acest subiect), dar atunci am înţeles pentru prima dată ce înseamnă să fugi să-ţi salvezi viaţa.
Următorul lucru pe care mi-l amintesc e că mă aflam printre blocuri. Nu ştiu să vă spun în ce cartier ajunsesem, dar ştiu că erau blocuri oriunde-mi întorceam privirea. Ici-colo strălucea

câte un bec, răspândind o lumină gălbuie, mioapă, care nu făcea decât să-mi îngreuneze aprecierea distanţelor. Intrările în aceste construcţii hidoase erau toate întunecate, atât de întunecate că-ţi spuneai că sunt puncte de trecere spre alte lumi. Într-o străfulgerare mi-am trecut prin minte că urmăritorul meu probabil se folosise de aceste găuri negre ca să iasă din lumea lui macabră. Şi m-am temut pe dată să nu dau piept cu alte suflete neliniştite asemănătoare lui.

„Nu fi prost", am auzit o altă voce admonestându-mă. „Nu sunt decât intrări în blocuri. Şi tocmai ce-ţi trebuie ţie. Sunt ascunzător, nu frontiere dintre lumea celor vii şi lumea celor morţi. Intră într-una şi aşteptă în întuneric să treacă pericolul."

Poate pentru că nu vedeam o altă alternativă (să continuu să fug mi se părea o imposibilitate), am făcut ce mă sfătuise vocea.

Era frig şi fiecare respiraţie luctuoasă de-a mea se lovea de pereţii din ciment, dar trebuia să mă mulţumesc cu atât. Altă şansă nu aveam. M-a cuprins o senzaţie de imponderabilitate, ca şi când mă găseam într-o peşteră şi îmi ciulisem urechile să aud picuratul apei. Dar n-am auzit nimic. Am închis atunci ochii şi mi-am sprijinit din nou greutatea pe genunchi. Braţele îmi tremurau şi inima bubuia de să facă implozie. „Aşa ceva nu poate fi adevărat", îmi spuneam. „Nu mi se poate întâmpla mie aşa ceva. E o nebunie!"

Am stat acolo în întuneric un timp care pentru mine a fost atât de relativ, încât mi s-a părut o veşnicie. Încercam să-mi păstrez simţurile acute, dar îmi venea greu. Organismul unui bătrân nu e făcut să reziste la un efort atât de mare cât cel la care-l supusesem eu. Eram uimit că rezistasem chiar şi atât. Cum aveau să sune oare necrologurile a doua sau a treia zi în cazul în care aş fi murit de-un atac de cord în vreme ce alergam ca scos din minţi? „SCRIITOR LA 70 DE ANI MOARE DE INFARCT ÎN MIJLOCUL DRUMULUI". Ce aveau să spună oamenii? „Ce căuta în mijlocul drumului?" „Scriitorii ăştia-s scrântiţi rău de tot!" „Da, am auzit şi eu de mulţi care s-au sinucis." „Da' chiar în felul ăsta nu cred că ci auzit. Trebuie să recunoşti că a fost o idee genială!" Puţin îmi păsa de reacţiile astea. Gândul meu s-a întors la vânzătoarea din librărie şi la întrebarea ei de complezenţă. De lipsa reacţiei mă temeam eu. De faptul că întreaga mea existenţă şi întregul meu efort de-o viaţă nu va însemna nimic pentru nimeni. Ei bine, poate că numele meu avea să figureze într-o istorie a literaturii române, dar cine-mi va mai citi cărţile? Să supravieţuieşti şi după moarte pentru un scriitor înseamnă mai mult decât o menţiune într-o istorie a literaturii! Înseamnă să ai cititori. Poate că aveau să mă includă în sfârşit în manuale – dacă oamenii bisericii vor considera că nu sunt chiar atât de blasfemiator odată mort, vreau să spun! –, dar, din nou, asta n-ar fi însemnat decât o mumifiere, o îmbălsămare temporară. Meritam oare să supravieţuiesc? Întrebarea aceasta m-a frământat cea mai mare parte a timpului pe care l-am petrecut în expectativă în acea scară de bloc.

Până când o mână grea ca o ganteră de plumb a făcut toate aceste chinuri să nu mai însemne nimic.

A ieşit din întuneric fără să-mi dau seama. Am simţit-o doar căzându-mi pe umărul drept şi m-am temut să nu-mi fi rupt clavicula cu greutatea ei. Era slabă, sigur, osoasă chiar, dar era totuşi atât de grea! Imediat, o a doua mână mi-a căzut pe celălalt umăr. Picioarele mele n-au mai putut suporta presiunea şi au cedat. Am căzut la pământ cu o bufnitură seacă, ce nici măcar n-a reverberat.

„Nu de infarct o să mori", mi-a spus o a treia voce. „Infarctul ar fi fost cel mai de preferat în situaţia asta. Te aşteaptă lucruri pe care nu ţi le-ai fi închipuit niciodată."

Din întunericul profund mă priveau doi ochi. Nu-i vedeam, dar îi simţeam aţintiţi asupra-mi. Erau aceeaşi ochi care mă priviseră de dincolo de vitrina librăriei, aceiaşi ochi de care mă ferisem apoi pe tot parcursul acestui calvar. Mă ardeau asemenea unor vârfuri aprinse de

ţigări. Îmi pătrundeau până în măduva minţii şi acolo fumegau. Simţeam mirosul cărnii creierului meu. Simţeam durerea. Şi era cea mai cumplită durere din câte vi-a fost şi vă va fi dat vreodată să îndurați.
În clipa următoare, în urechi mi-a tunat o voce. Nu era nici una din vocile care mă torturaseră înainte. De asta mi-am dat seama imediat. Vocea aceasta avea forţă, era ca un sfredel; mi se *înghesuia* în urechi, mi le siluia, străbătea canalele întortocheate până la centrii auzului cu hotărârea dementă unui maniac.
—*Vrei să scrii despre mine?* mă întreba. *Vrei să scrii despre mine? Despre mine?*
Repeta asta într-una, şi de fiecare dată mi se părea că urechile-mi sângerează. Fiecare cuvânt era ca o altă buclă a sârmei ghimpate ce-mi străbătea urechile.
—*Lasă-mă în pace, auzi?* spunea. *Nu te mai ţine după mine! Lasă-mă în pace! Caută pe altcineva! Nu scrie despre mine!*
Silabele se înghesuiau unele într-altele, din ce în ce mai accentuat, până când nu se mai înţelegea nimic din cuvinte. Doar că eu ştiam ce vrea de la mine. Ştiam de ce mă urmărise. Eu înţelegeam totul chiar dacă nu avea să mai ţipe nimic la mine. Da, Doamne, sigur că *înţelegeam*!
—*LASMÎPCENSRIDPRMNECAĂPATCINVA...*
Mi-a repetat asta la infinit, un şuvoi sonor interminabil.
Nu-mi mai simţeam corpul deloc. Mă-ntrebam dacă mai exista, dacă nu murisem deja – nu de infarct, ci de cine ştie ce altceva ce nu putem concepe şi ce avea să le dea bătaie de cap şi medicilor legişti. Mă topisem parcă în acele cuvinte pe care doar eu le pricepeam. Eram una cu ele. Eram un şuvoi sonor interminabil.
Până când am auzit din nou, desluşit (puteam, deci, încă să fac diferenţa dintre ce *înţelegeam* şi ce *auzeam*), alte cuvinte:
—DACĂ NU, O SĂ NE MAI ÎNTÂLNIM!
Restul a însemnat pentru mine un leşin de nedescris. Am mai leşinat înainte, aşa că ştiu ce senzaţie e aceea, dar de data asta a fot diferit. Am scris „leşin" pentru că nu ştiu cum altfel să-l descriu. A fost, cred, ceva asemănător cu moartea. Nimeni nu ştie cum e să mori decât în clipa în care chiar mori, dar eu cred că atunci asta am experimentat. Am fost mort pentru o vreme. M-am dezintegrat ca fiinţă, n-am mai existat. Am simţit că *lipsesc*. E greu să exprima acum ce s-a întâmplat atunci. Trebuie inventate cuvinte noi pentru o asemenea întâmplare. Dar cred că cel mai potrivit dintre cele deja existente este chiar ăsta: *lipsă*.
După ce-am auzit acele ultime cuvinte, am început să *lipsesc*.
Mi-am revenit în simţiri, am reînviat, spre dimineaţă.
Nu era încă destulă lumină afară să mă îngrijorez că ar putea coborî cineva şi m-ar putea găsi în stadiul acela. La drept vorbind, asta era ultima mea grijă. De-ndată ce mi-am recăpătat simţurile, n-am putut decât să izbucnesc într-un râs bezmetic, care mi-a rănit gâtul. Dar nu mă puteam opri. Era atât de bine! Şi Isus trebuie să fi izbucnit în râs când a văzut că trăieşte din nou, că a înviat. Ce m-a convins definitiv, a fost că, în clipa următoare mi-am dat seama că, pentru prima dată în cincisprezece ani, am o erecţie. Fericirea învierii mele îmi adusese la viaţă până şi mădularul care murise cu mult timp în urmă. Ce altă dovadă a corporalităţii mele îmi mai trebuia?
Am rămas în poziţia aceea multă vreme şi multă vreme nu m-am putut opri din râs.
Când, în cele din urmă, corzile vocale n-au mai putut suporta spasmele şi când plămânii păreau să se crape asemenea unei mingi uitate la soare în care cineva încearcă să pompeze aer, am tăcut. Şi mi-am adus aminte tot ce mi se întâmplase. Aceea a fost clipa în care am realizat cu adevărat pericolul din care scăpasem. Nu reuşeam să-i apreciez amploarea, era mult prea

mare să poată fi cuprinsă în limitele mele de înţelegere, dar îmi era îndeajuns să ştiu că-mi depăşea limitele, ca să cad în braţele disperării.
Am început să plâng şi asta parcă a fost o uşurare mai mare ca cea oferită de criza de râs.
Am plâns tot drumul înapoi spre casă. Am căutat să străbat numai drumurile ferite, întrucât n-aş fi suportat să dau ochii cu cineva. Mă simţeam într-adevăr ca un sculat din morţi. Şi nu cred că i-ar fi făcut cuiva plăcere să întâlnească o asemenea persoană. Ştiu că mie, unul, nu-mi făcuse plăcere!
Următoarele zile am vegetat. N-am fost în stare să mănânc nimic şi de dormit n-am dormit deloc. Am căzut doar într-o stare de semitrezie deloc odihnitoare. Mă împuţinam cu fiecare zi. În oglinda din baie se reflecta în fiecare dimineaţă o siluetă din ce în ce mai smochinită. De câteva ori am avut impresia că pot să văd până şi perdeaua de la duş prin mine. Mă transformam într-o stafie. Ştiam asta la fel de bine cum ştiam că Tony era moartă.
Totul a ţinut până într-o dimineaţă (cred că a fost acum o săptămână), când telefonul a prins să ţipe lângă patul în care mă chinuiam să trag o gură de aer după alta.
La început n-am ştiut ce aud. Mi se părea că e sunetul unor clopote de biserică şi m-am întrebat dacă nu se aud pentru mine, dacă nu era propria mea înmormântare pe care o vesteau. Apoi mi-am dat seama că sunt în pat şi nu într-un sicriu.
—Alo, am spus (cred că am spus), după ce am reuşit să ridic receptorul – era atât de greu, că a trebuit să-l apuc cu ambele mâini ca să nu-l scap.
—Sunt Gheorghe Vasiloiu, mi-a spus vocea din receptor.
N-am putut spune nimic în primele clipe. Nu ştiam cu cine să asociez numele acesta.
—Ai terminat manuscrisul, Marian?
De-abia când vocea a amintit de manuscris mi-am dat seama că stau de vorbă cu editorul meu.
—Da, am mormăit, dorindu-mi doar să închid telefonul şi să-mi reiau exerciţiul de respiraţie.
—Bine. Când pot veni după el?
„Chiar şi azi”, am încercat să-i spun, dar erau mai multe cuvinte decât puteau corzile mele vocale să articuleze, „s-ar putea ca mâine să nu mai ai cu cine sta de vorbă. Deja seamăn cu o stafie!”
—Marian!
A urmat o pauză.
—Marian!!
În vocea lui Gheorghe Vasiloiu îşi făcuse loc îngrijorarea.
—Marian, mai eşti acolo?
„Da”, am vrut să-i răspund mai mult pentru că vocea lui piţigăiată devenea şi mai piţigăiată când era neliniştit – şi-mi rănea urechile. (Adevărul e că-mi amintea de durerea pe care am îndurat-o ascultând vorbele rostite de urmăritorul meu în acea noapte spectrală.) Nu am reuşit să spun nimic.
—Marian, stai pe loc! Vin acum!
M-am considerat norocos că n-a spus mai mult. Putea să vină, din partea mea!
Şi a şi venit. Cred că luase maşina soţiei, fiindcă a ajuns în nici cincisprezece minute, după cum am apreciat eu.
Să-i deschid uşa a fost un efort şi mai mare decât să-i răspund la telefon. Dar am reuşit într-un sfârşit şi n-a făcut bine un pas în casă, că i-am şi căzut în braţe.
Restul acelei zile nu mi-e clar în amintire. M-a dus la spital, atâta ştiu. Dar ce mi-au făcut acolo nu pot să vă spun decât din ce am aflat apoi. M-au internat chiar la Reanimare şi au pompat în mine cantităţi mari de glucoză, diferite tipuri de vitamine (din câte îmi dau eu seama, au luat vitaminele în ordinea alfabetică), mi-au făcut perfuzii şi o asistentă se afla

permanent la căpătâiul meu. Când mi-am revenit îndeajuns să înţeleg ce mi se spune (doctorii şi-au dat seama de asta verificându-mi reflexul pupilar), am aflat şi că suferisem un şoc miocardic uşor, de la care mi se trăseseră apoi toate belelele. „Da, doctore dragă, şi ce mai şoc am suferit!" i-am spus bărbatului în alb din faţa mea.
În fiecare zi m-a vizitat şi Gheorghe Vasiloiu. Mi-a spus că manuscrisul ultimului meu roman, „Străinul", i se pare cel mai bun de până acum şi că-l dăduse deja la cules. Grăbise procesul te tipărire cât putuse el mai mult. Voia să fie gata cât mai repede. Era un păcat să ratăm momentul. Ştirea despre internarea mea se afla în toate ziarele şi, în primele zile, ţinuse capul de afiş.
—Ăsta e momentul pe care-l aşteptai, nu? m-a întrebat odată, dar ştia că nu trebuie să aştepte un răspuns; doctorii îi spuseseră că nu am încă forţa să vorbesc.
Şi nici nu i-aş fi răspuns, ăsta e adevărul.
Acum mă aflu tot în spital. Primesc în fiecare zi vitamine (m-au trecut de la injectabile, la pastile), mi se face în continuare perfuzie cu sânge şi asistenta – Angela – mă ajută să mănânc supa aceea scârboasă pe care mi-o aduce un brancardier (sau ce-o fi el) de la cantină. Sunt mai bine. Am început să vorbesc puţin. Dar încerc să mă abţin. Nu ştiu ce-ar ieşi de pe buzele mele dacă mi-aş da într-adevăr drumul.
Azi dimineaţă a venit Gheorghe iar şi i-am cerut să-mi aducă un caiet şi două sau trei pixuri.
—Ai vreo idee? m-a întrebat şi ochii îi sclipeau.
Dacă e în România un editor interesat de succesul autorului pe care-l editează, atunci Gheorghe Vasiloiu e acesta. Păcat că nici el şi nici eu nu avem parte de-un public prea numeros.
—Da, am o idee strălucită, i-am răspuns.
„E ultima idee pe care o voi mai dezvolta pe hârtie", i-aş mai fi spus, dacă n-aş ţine la el prea mult să nu-l dezamăgesc. Îşi va da singur seama că totul s-a sfârşit în ceea ce priveşte cariera mea de scriitor. A sosit vremea să mă retrag.
Iată-mă ajuns şi la finalul mărturisirii şi, după cum spuneam înainte, la finalul carierei mele. Nu ştiu cât de credibil am părut, nu ştiu câţi veţi fi cei care chiar veţi citi acestea, dar ştiu că am fost cât am putut de sincer cu mine. Atât de sincer cât poate fi un om care şi-a câştigat pâine (dacă e să fiu sincer până la capăt, trebuie să adaug şi „printre altele şi..." la propoziţia asta) din scris. Dar, în general, am încercat să păstrez echilibrul cu realitatea, cu ceea ce mi s-a întâmplat acum cinci săptămâni.
Dacă ar fi să dau crezare ultimelor cuvinte pe care mi le-a spus arătarea în noaptea aceea (şi nu văd nici un motiv pentru care să nu le dau crezare), atunci ar trebui să spun că am ajuns şi la finalul vieţii mele. Pentru că *am scris* despre el! Am făcut ceea ce mi-a cerut să nu fac. *Am scris!*
Dar, vedeţi voi, e greu să te abţii. Când eşti conştient că te-ai născut cu un anumit talent, nici chiar moartea n-ar trebui să te împiedice să-l dezvolţi. Iar subiectul pe care l-am găsit (l-am *descoperit*) în acea zi... ei bine, pur şi simplu, nu-l puteam lăsa de-o parte. E cel mai bun subiect care mi-a căzut vreodată în braţe.
Iar acum îmi iau rămas bun de la voi, cititorii mei, şi vă mulţumesc că aţi avut răbdare cu mine. Sper să vă fi stârnit interesul şi să-mi cumpăraţi şi celelalte cărţi. Ţineţi minte numele: MARIAN GRUIU. Căutaţi în librării „Străinul", trebuie să apară curând. Gheorghe Vasiloiu spune că e cel mai bun roman pe care l-am scris vreodată. Aşa o fi!
Pun caietul ăsta de-o parte şi nu-mi rămâne decât să aştept venirea propriului meu străin. Va fi foarte supărat. Dar acum nu mă va lua prin surprindere. Acum sunt pregătit să-l însoţesc.

respiro©2000 All rights reserved.